

ÔД ПО ТРИЛИВИОТ ПАТ КОН ЕВРОПА

Тие бараат резултати, тие бараат вистински и сериозни реформи. Тие не сакаат да се занимаваат со пророчтва и со задоволување на политичките потреби на нашите политички состави. Нивното видување е рестриктивно кон нас. Досега никој немаше слух или не сакаше да има, затоа што лично ќе беше засегнат од барањето на виновникот за овој државен хаос. Можностите да се извлечеме од лавиринтот денес се многу помали отколку пред неколку години кога сите девијации беа во зародиш.

■ Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

По последното проширување на Европската унија, кога постојани членки станаа десет земји од поранешниот источен блок, се отворија старите дебати - дали тоа е крајот на процесот на проширување на Унијата. Одредени политичари сметаа дека на Европа ќе ѝ треба пауза по последното проширување и оти во поблиска иднина на членство ќе можат да сметаат Бугарија и Романија, а евентуално и Хрватска. Во некоја подалечна иднина, можеби и повеќе од десет години, можно е редот да им дојде и на Македонија, Албанија, Србија... Кога е во прашање тоа до каде треба да се прошират границите на ЕУ, Романо Проди, претседател на Европската комисија

своевремено ќе рече: "Ако е прашање дали Балканот треба да биде дел од ЕУ, мојот одговор е да и тоа без ронка колебање. Работев и ќе продолжам да работам во таа насока сè до крајот на мојот мандат", рече Проди. Оттогаш па наваму, Македонија живее со надежта за влегување во Европа. Македонските власти оптимистички и со невидена доза ентузијазам ја направија увертирата за вклопување во семејството на европските народи. Многу европски аналитичари оценуваат дека Македонија ќе стане членка на ЕУ заедно со Хрватска. Македонија нема проблем во соработката со Хашкиот трибунал, додека поради проблемите на Загреб со апсењето и предавањето на генералот Анте Готовина, осомничен за воени злосторства, ги намалува шансите на оваа поранешна ју-република порано да стане членка на Унијата. Сепак, тоа се само индивидуални видувања на европските аналитичари и дипломати, кои по правило не можат ништо да сменат во официјалниот став на Брисел.

Кога станува збор за погледите на раководството на Унијата, тогаш работите се сосема поинакви и различни од нашите очекувања. И Барозо и Солана ги спуштија топките на нашата делегација, која ги предаваше одговорите во Белгија. Не сакаа да зборуваат за никакви рокови. Велеа "прерано е". Тие бараат резултати, тие бараат вистински и сериозни реформи. Тие не сакаат да се занимаваат со пророчтва и со задоволување на политичките потреби на нашите политички состави. Нивното видување е рестриктивно кон нас.

ПУСТА ЖЕЛБА

Ако одговорите на Прашалникот за нас претставуваат огромен чекор кон приближувањето на земјава до ЕУ, за нив таа работа претставува само наша пуста желба да се интегрираме со нив. Одговорите беа само попис на македонските состојби кои ќе треба радикално да се променат доколку сакаме и од нас нешто да биде. Скротувајќи го нашиот ентузијазам, европските дипломати уште еднаш ни покажаа дека местото сè уште ни е во т.н. западен Балкан и дека како составен дел од него барем уште неколку години ќе треба така и да се однесуваме. Досега не видовме никакви конкретни чекори и практични резултати од нашите стремежи да бидеме Европејци. Не можете да одите во Европа со континуиран пад на индустриското производство, не можете да станете дел од старата дама доколку невработеноста постојано расте, паѓа бруто-општествениот производ, се зголемува буџетот а парите не знаете како да ги искористите. Нема ниту еден развоен проект, нема стопанство, нема економија која се придвижува кон европските реформски курсеви. Контрадикторно е малку како со овие негативни елементи сме сè поблизу до Европа. По малку е несфатливо. Јасно е дека македонските институционални органи ја форсираат работата и ги доведуваат европските тела во незавидна позиција. Дури предвреме сработуваме некои работи само за да оставиме впечаток на сериозна земја која има една цел - ЕУ. Важни се ентузијазмот и амбициозноста на секоја работа. Но, не можеме да се потпреме само на нив. Талентот и дарбата се само пет проценти од севкупниот процент. Сè друго е работа и само работа. Пот.

Сè уште ли ќе бидеме некакви лидери на некакви западни области, сè уште ли ќе се задоволуваме со басните дека сме успешна приказна? Досега тоа бевме многу пати. Добивавме и пофалби, нè удираа по раменици, нè воздигнуваа. И што имаме од таквите дипломски признанија? Гордост што некогаш сме биле пред другите? Па, тоа уште повеќе боли кога ќе видиме каде сме денес, зошто неколку пати сме ја пропуштиле шансата да го задржиме првото место во условно речено, квалификационата група држави кои некаде апли-

цираат. Стратегијата секогаш била погрешна и утопистичка. Се задоволуваме со убави реторички со краткотраен белег. Веднаш по нив ни се случуваа погроми. Менување од корен на сè и сешто во државава. Зошто денес да веруваме дека проектите кои моментно се одвиваат ќе бидат остварливи, кога многу пати се потврдilo дека повторно крајот бил фатален. Се сеќавате? Во 1999 година власта експресно очекуваше влез во НАТО, таа година ќе го решевме нашиот проблем со милијардата од Тајван.

НЕМА ЛОШ ИМИЦ, НО НЕМА И ХРАБРОСТ

Квазипроектите кои ги практикуваме преку ноќ нè одвлекоа од сериозниот пат да направиме нешто витално за нас. Можеби сега сме во една малку поинаква ситуација. Ги издигнавме работите на повисоко ниво. Нема веќе шарлатанство, барем кога станува збор за нашиот однос кон меѓународната заедница, немаме лош имиц пред светските институции. Но, имаме недостиг на храброст кога треба да преземеме крупен чекор за некоја реформа. Постои страв, сомневање, се задржува позицијата статус кво како најсоодветно решение додека не се добие подобра идеја. Таквата статус кво состојба трае предолго. Меѓународното општество тоа го препознава како слабост на нашето раководење. Одложувањето на работите не може да ве однесе некаде во рокот кој вие го посакувате. Тоа не оди едно со друго. Очекувањата се едни, но можностите и условите сосема други. Анализирајќи ги постапките на досегашните македонски влади, во поглед на нашето етаблирање во ЕУ, ќе се забележи недоволна волја да ги реши практичните и секојдневните проблеми на граѓаните. Сè се сведува на административен и на документационен пристап во решавањето на барањата поставени од Брисел. Недостасуваа највиталните проекти. Сузбивањето на општествените девијации, почнувајќи од митото и од корупцијата, преку организираниот криминал, сè до економските и социјалните поставки. Досега за нив никој немаше слух или не сакаше да има, затоа што лично ќе беше засегнат од барањето на виновникот за тој државен хаос. Можностите да се извлечеме од овој лавиринт денес се многу помали отколку пред неколку години кога тие беа во зародиш. Денес тие најдоа плодно тло во секој општествен домен - во институциите, во претпријатијата, на шалтерите, меѓу граѓаните. Денес не можеш да преживееш ако не си митаџија, ако не си корумпиран. Денес не можеш да егзистираш ако не се занимаваш со сива економија, со шверц и со хардверство.

Дали одговоривме на овие прашања во Прашалникот доставен до нас од Брисел? Или ги заобиколивме? Наскоро ќе дознаеме. Македонската рентген снимка набрзо ќе биде проверена, ќе видиме колку скршеници имаме на 'рбетот како носител на трупот на организмот. Ќе видиме дали можеме со политичка лонгета да го заздравиме делот кој сега ни е неупотреблив за нормално функционирање. За болестите на помеките органи и да не зборуваме. Уплав да те фати. Како и да е, овој систематски преглед многу ќе ни користи за натаму. Без него можеби немаше да знаеме што сè имаме во себе, што сè носиме како штетно. Поигрувањето со општественото здравје може многу скапо да нè чини. Забрзаното темпо на нашето вклучување кај останатите партнери од ист калибар би имало позитивни рефлексии по некои други прашања, кои се во доменот на безбедносниот карактер. Очигледно е дека власта сè проголтува - и еко-

номијата, и социјалата и производството само во интерес на реформите во безбедносната сфера. Полека но сигурно, со ваквата државна стратегија Косово може да ни се симне од вратот како опасност по опстојувањето на нашава земја. Ниту Приштина, ниту Тирана не би имале сериозен мотив и аргумент дека неопходно би било создавање некаков конфедерален државен субјект на сите Албанци од регионот. За македонските Албанци и воопшто да не зборуваме. Со реформите и со нивното ресоцијализирање во македонското општество би немале издржливи факти дека државата работи против нив. Коцките од мозаикот полека се местат. Не велиме дека повторно може да дојде до изместување на нештата од траекторијата по која сега врвиме. Европската унија врши силен притисок врз Македонија конечно да ја заврши имплементацијата на ветените закони во рамките на Охридскиот договор, што

ОД ОВАА БОЛЕСТ САМО СКЕЛЕТ ОСТАНУВА!

РЕНТГЕН СНИМКАТА НАБРЗО ЌЕ НИ БИДЕ ПРОВЕРЕНА, ЌЕ ВИДИМЕ КОЛКУ СКРШЕНИЦИ ИМАМЕ НА 'РБЕТОТ КАКО НОСИТЕЛ НА ТРУПОТ НА ОРГАНИЗМОТ. ДАЛИ ЌЕ МОЖЕМЕ СО ПОЛИТИЧКА ЛОНГЕТА ДА ГО ЗАЗДРАВИМЕ ДЕЛОТ КОЈ СЕГА НИ Е НЕУПОТРЕБЛИВ ЗА НОРМАЛНО ФУНКЦИОНИРАЊЕ. КАКО И ДА Е, ОВОЈ СИСТЕМАТСКИ ПРЕГЛЕД МНОГУ ЌЕ НИ КОРИСТИ ЗА НАТАМУ. БЕЗ НЕГО МОЖЕБИ НЕМАШЕ ДА ЗНАЕМЕ ШТО СÈ ИМАМЕ ВО СЕБЕ, ШТО СÈ НОСИМЕ КАКО ШТЕТНО. ПОИГРУВАЊЕТО СО ОПШТЕСТВЕНОТО ЗДРАВЈЕ МОЖЕ МНОГУ СКАПО ДА НÈ ЧИНИ.

стави крај на седуммесечниот бунт на албанското малцинство во државава. Припадноста кон Европската унија како цел за граѓаните на Република Македонија, не значи само потврда на нивната припадност кон европската цивилизација, традиција и култура, таа значи и споделување со принципите со европските законодавства кои се во основата на заедничкото континентално уредување. Оттука, ако некој го наметнал како услов доследното практично спроведување на новиот Устав, тогаш тоа како нужно зло треба и мора да се исполни. Нема многу што да се избира. Избрано е одамна и сега само треба да се изоди. Некој по пат ќе папса. Ќе има и губитници. Можеби малкумина ќе го дочекаат крајот. Ќе останат најупорните. Народната реклама: "Кој ќе преживее, ќе раскажува".

Малку морбидно, но сепак реално.